

Vergaderjaar 2013–2014

33 913

Wijziging van de Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie, de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet in verband met de implementatie van richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie

Nr. 5

VERSLAG

Vastgesteld 24 april 2014

De vaste commissie voor Economische Zaken, belast met het voorbereidend onderzoek van bovengenoemd wetsvoorstel, heeft de eer als volgt een verslag uit te brengen van haar bevindingen.

Onder het voorbehoud dat de regering de vragen en opmerkingen in dit verslag afdoende zal beantwoorden, acht de commissie hiermee de openbare behandeling van het voorstel van wet voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave	blz.
Inleiding	1
I. Algemeen	2
1. Aanleiding en doel van het wetsvoorstel	2
2. Implementatie en uitvoering van de richtlijn	3
3. Energiebesparing en energie-efficiëntie	4
4. Transport en energie	6
5. Meten en factureren van energie	6
III. Transponeringstabel	7
Overig	7

Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben kennis genomen van de wijziging van de Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie, de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet in verband met de implementatie van richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie. Deze leden waarderen het zeer dat de regering geen aanvullend nationaal beleid heeft opgenomen. Zij hebben nog een aantal vragen aan de regering.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het wetsvoorstel. Deze leden hebben nog een aantal vragen en opmerkingen.

De leden van de SP fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wijzigingsvoorstel. Vanuit het oogpunt van de trias energetica is het verstandig de eindgebruiker aan te zetten tot energie-efficiency. Veel van het in de richtlijn voorgestelde beleid maakt al op een of andere wijze onderdeel uit van het bestaande beleid. Deze leden hebben dan ook slechts een paar vragen en opmerkingen.

De leden van de SP fractie vragen hoe de doelstellingen en resultaten gemonitord gaan worden. Welke tussendoelstelling moet wanneer behaald zijn? Wanneer en hoe wordt de Kamer hierover geïnformeerd?

De leden van de PVV-fractie hebben met ongenoegen kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel en willen de regering nog enkele vragen voorleggen.

De leden van de D66- fractie hebben met interesse kennis genomen van de voorgestelde Wijziging van de Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie, de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet in verband met de implementatie van richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie, en willen de regering hier nog enkele vragen over stellen.

De leden van de fractie van de ChristenUnie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijziging van de Wet implementatie EU-richtlijnen energie-efficiëntie, de Elektriciteitswet 1998, de Gaswet en de Warmtewet in verband met de implementatie van richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie.

I. Algemeen

1. Aanleiding en doel van het wetsvoorstel

De leden van de VVD-fractie zijn altijd kritisch geweest over de richtlijn energie-efficiëntie en hebben zich ook ingezet om deze van tafel te krijgen. Zij vragen daarom aan de regering hoe hun kritische inbrengen terug zijn te vinden in de richtlijn. Tot welke aanpassingen hebben hun kritiepunten geleid? Hadden deze leden, en de regering, eerder kunnen voorkomen dat de richtlijn verplichtend werd ingevoerd? Zo ja, hoe? Welke lessen zijn er hieruit te leren voor wat betreft de behandeling van toekomstige EU-voorstellen? Hoe kunnen Kamer en regering daarbij beter samenwerken?

De Europese Commissie onderzoekt momenteel de rol van energie-efficiëntie in de kaderregeling voor 2030, in het kader van een later dit jaar af te ronden evaluatie van de richtlijn energie-efficiëntie. De Commissie geeft daarbij aan dat zij zich zal buigen over de noodzaak van wijzigingen van die richtlijn zodra de evaluatie is afgerond. In hoeverre is de regering bij het onderzoek betrokken? Op welke termijn verwacht de regering een eventuele volgende herziening van de richtlijn energie-efficiëntie? Welke lastenverzwarende voorstellen zou die volgende herziening mogelijk kunnen bevatten? Voert de regering een permanente lobby om dat soort zaken te voorkomen? Wat is daarbij de inzet?

De leden van de VVD-fractie vragen hoe de maatregelen uit de richtlijn energie-efficiëntie en uit de implementatiewet zich verhouden tot het Energie-akkoord. Kan de regering daarop een toelichting geven? Kan hij daarbij aangeven welke acties uit het Energie-akkoord al kunnen worden afgevinkt?

Het nieuwe energie- en klimaatpakket waarover momenteel in Brussel wordt onderhandeld bevat geen doelstelling voor energiebesparing. Dat is verstandig, want als we CO₂ willen reduceren en onze afhankelijkheid van fossiele energie willen verminderen kunnen we het beste sturen op CO₂-reductie. Wat vindt de regering in dat licht van de richtlijn energie-efficiëntie die nu met deze wet gaat worden geïmplementeerd? Kunnen we zeggen dat deze inderdaad te verstrekkend is geweest en dat nu ook Brussel dat heeft onderkend?

De leden van de PVV-fractie zijn voorstander van energie-efficiëntie en energiebesparing, zo lang dat maar uit vrije wil is zonder overheidsbemoeienis. Helaas constateren deze leden dat er middels dit wetsvoorstel wederom een stortvloed aan verplichtingen uit Brussel over ons heen wordt gestort. Dit gaat gepaard met extra regelgeving en lasten voor onze industrie, het MKB en Nederlandse huishoudens. De leden zijn van mening dat we onze industrie, bedrijfsleven en huishoudens niet op moeten zadelen met meer regelgeving en lasten, maar juist met minder. De leden zijn benieuwd wat het Nederland op zou leveren indien wij af zouden stappen van alle verplichtingen m.b.t. energie-efficiëntie en energiebesparingsbeleid? Hoeveel ambtenaren op de diverse betrokken ministeries houden zich bezig met beleid op dit vlak? En hoeveel in de provincies en gemeentes? Kan de regering daarbij ook een indicatie geven van de kosten die daarmee gemoeid zijn?

De leden van de D66- fractie overwegen dat energiebesparing enorm kan helpen in het terugdringen van CO₂-uitstoot en het gebruik van fossiele brandstoffen en dat het daarmee ook het voorgenomen aandeel duurzame energie haalbaarder maakt. Deze leden zijn van mening dat Nederland vol moet inzetten op alle maatregelen die tot minder afhankelijkheid van fossiele brandstoffen leiden, en dat daarom, de Richtlijn voor Energie Efficiëntie (REE) zo volledig mogelijk moet worden geïmplementeerd.

2. Implementatie en uitvoering van de richtlijn

Is er al zicht op goedkeuring door de Europese Commissie (EC) van de Nederlandse alternatieve aanpak, zo vragen de leden van de PvdA-fractie? Kan de regering een overzicht geven van op welke manier de andere EU-landen van plan zijn de richtlijn te implementeren? In hoeverre voldoen deze andere landen reeds aan de EU-richtlijn, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

In hoeverre is er zicht op volledige implementatie van de richtlijn op 5 juni 2014? Waarom is het wetsvoorstel pas op 7 april 2014 bij de Kamer ingediend, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

De leden van de PvdA-fractie merken dat hier sprake is van een kaderwet, die mogelijkheden geeft om later één en ander bij lagere regelgeving nader in te vullen. Op welke manier wordt de Kamer hier bij betrokken?

De leden van de D66- fractie menen dat in de Memorie van Toelichting de verplichtingen uit de REE te makkelijk als nagekomen worden beschouwd, en dan vooral op het gebied van de implementatie van artikel 14. Graag willen deze leden een reactie van de regering op de verhouding tussen afspraken in het Energieakkoord met betrekking tot verplichtingen die volgen uit de REE, en of de voorgestelde maatregelen ter uitvoering van de verplichtingen die volgen uit artikel 14 wel adequaat worden vertaald naar effectieve maatregelen, gezien de huidige marktomstandigheden, om het maatschappelijk potentieel voor WKK te behalen.

Dit leidt ertoe dat de leden van de D66-fractie graag, aan de hand van de in de Memorie van Toelichting opgenomen Transponeringstabel, per artikel nadere onderbouwing krijgen van maatregelen waarvan gemeld wordt dat deze reeds geïmplementeerd zijn, of geen implementatie behoeven. Hierbij zien deze leden ook graag een appreciatie van de effectiviteit van de implementatie of feitelijke handelingen waardoor implementatie overbodig zou zijn, en of uitvoering van Europese regelgeving hiermee niet de facto wordt opgeschort. Bovendien horen deze leden graag hoe evaluatie van de implementatie van de REE wordt vormgegeven.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen wanneer de uitwerking in lagere regelgeving van de implementatie van de Richtlijn plaatsvindt. Wanneer worden de wijzigingen in bijvoorbeeld het Besluit kostenoverzicht energie bekend en wanneer worden deze wijzigingen van kracht?

3. Energiebesparing en energie-efficiëntie

3.1. Verbetering van de energie-efficiëntie

In hoeverre is bij de EC zeker gesteld dat Nederland al voldoet aan de eisen van artikel 12 van de richtlijn, zo willen de leden van de PvdA-fractie weten? In bijna ieder land is er toch accijns of belasting op gas en stroom? In hoeverre voegt artikel 12 dan wel iets toe? Of zijn dit niet de bedoelde «passende maatregelen»?

De leden van de SP-fractie snappen op zich de logica om zich in het voorliggend wijzigingsvoorstel vooral te beperken tot de eindgebruiker en de opwekzijde, bijvoorbeeld warmtekrachtkoppeling (WKK), buiten de doelstelling van 100 PJ in 2020 te houden. Zij vragen of de huidige opzet terecht is en juridisch correct. EED artikel 7.2c staat toe «dat energiebesparingen die gerealiseerd zijn in de sectoren omzetting....worden afgezet tegen energiebesparingen die krachtens lid 1 zijn vereist». Deze leden vragen of de regering met deze keuze een mogelijkheid die Europa biedt tot zeer kosteneffectief energie besparen middels WKK, onterecht terzijde schuift. Zeker omdat dit nationale vertaling is. Kan de regering hierop ingaan?

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen welke afspraken uit het Energieakkoord meetellen voor de doelstelling van 1,5%. Wil de regering de besparing van 1,5% bereiken met of zonder toepassing van lid 2 van artikel 7?

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen de regering nader in te gaan op artikel 12 van de Richtlijn, waarin passende maatregelen genomen moet worden voor het bevorderen en faciliteren van een efficiënt energieverbruik door kleine afnemers, waaronder huishoudens. In het Energieakkoord worden veel belemmeringen in regelgeving en bij de financiering onderkend, ruimer dan de opsomming van accijnzen en fiscale voordelen in de Memorie van Toelichting (pag. 3). Op welke manier wil de regering bijvoorbeeld belemmeringen voor huishoudens en Verenigingen van Eigenaren wegnemen? Op welke manier worden de belemmeringen in financiering bij het project «Nul op de meter» weggenomen?

3.2. Warmtekrachtkoppeling

In welk opzicht verschilt het verplichte potentieelonderzoek op basis van artikel 14 naar de mogelijkheden van warmtekrachtkoppeling (WKK) en stadsverwarming van eerdere onderzoeken, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

De leden van de SP-fractie hebben regelmatig voorstellen gedaan voor energiebesparing en met name gericht op zuiniger ontwerp van apparaten en technieken. Dat maakt dat er al veel betaalbaar en bereikbaar bespaard kan worden door de eindgebruikers. Wordt daar bij de energie-audit ook een verplichting opgenomen om maatregelen die zich binnen 10 jaar terugverdienen ook in te voeren, analoog aan de richtlijn Integrated Pollution and Prevention Control (IPPC-richtlijn)?

De leden van de fractie van de ChristenUnie lezen in de Memorie van Toelichting (p4) dat de ontwikkeling van efficiënte warmte- en koude-netten wordt bevorderd. Ook wordt het potentieel onderzocht voor de toepassing van hoogrenderende warmtekrachtkoppeling en efficiënte stadsverwarming. Tegelijkertijd is een ontwikkeling gaande dat veel warmtekrachtkoppelingen stilstaan of minder uren maken, onder meer vanwege goedkope stroom uit kolencentrales. Hoe beoordeelt de regering deze ontwikkeling? Erkent de regering dat warmtekrachtkoppeling gunstig kan zijn voor de inzet van flexibel vermogen en vermindering van CO₂-uitstoot? Waarom wordt pas eind 2015 de uitkomst van het onderzoek verwacht? Is er niet meer urgentie nodig zo vragen deze leden?

3.3. Energie-audits

De energie-audit is natuurlijk geen heel nieuw fenomeen. De EPA adviseurs geven al jaren advies. Hoe verhoudt zich de nieuwe systematische aanpak zich tot die bestaande procedures en waar wijkt deze af, zo vragen de leden van de SP-fractie?

De leden van de PVV-fractie vinden het bespottelijk dat grote bedrijven, het MKB en huishoudens worden opgezadeld met verplichte energie-audits. De leden zijn benieuwd wat een energie-audit voor respectievelijk een groot bedrijf, een MKB-onderneming en een huishouden kost? Daarnaast zijn de leden benieuwd wat de totale kosten voor de energie-audits zijn voor Nederland? Daarnaast zouden de leden graag zien dat ook de kosten van de reeds bestaande convenanten en green deals op dit terrein worden meegerekend?

3.4. Energiediensten

Ontwikkelt de markt voor energiediensten zich volgens de regering in voldoende mate? Is het verstrekken van gratis informatie over energiebesparing positief of negatief voor de ontwikkeling van deze markt, vragen de leden van de PvdA-fractie? Immers als deze informatie gratis is, valt er mogelijk niets te verdienen voor private partijen.

De zogenaamde split-incentive waarbij belangen van verhuurder en huurder uiteenlopen zou de uitrol van energiebesparende maatregelen vertragen. Een huurverhoging zou hier het antwoord kunnen zijn volgens de regering. De leden van de SP-fractie vragen de regering wat dit betekent voor de totale woonlasten van de huurders. Die zien alleen een voordeel als zij ook hun stookgedrag aanpassen en zuiniger omgaan met apparaten. Hoe worden de huurders daarin bijgestaan en voorgelicht?

3.5. Renovatie van gebouwen en voorbeeldfunctie van gebouwen en overheidsinstanties

De leden van de SP-fractie hebben afgelopen jaren met enige regelmaat aangekaart dat scholen nu niet worden aangemerkt als publieke gebouwen. Dat maakt dat ze buiten de scope vallen van bijvoorbeeld de richtlijn Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD-richtlijn). Terwijl een school juist een prachtige kans biedt als educatieve instelling en gepositioneerd in het hart van de wijk en sociale netwerken om als voorbeeld en proeftuin van energie-efficiency te dienen. Graag horen de leden van de regering of zij die rol ook zien voor scholen en zo ja, hoe die rol een plek krijgt bij de uitvoering van deze wetswijziging of elders in het beleid rond energiebesparing.

3.6. Overheidsinkopen

Gaat het doel van 100% duurzame inkoop door de gemeenten in 2015 gehaald worden zo vragen de leden van de PvdA-fractie? Welke doelstellingen hebben de overige overheden en gaan deze gehaald worden? Is voor implementatie van de richtlijn geen aanpassing nodig van de Aanbestedingswet, zo vragen deze leden? Wanneer is het algemeen inkoopkader voor duurzaam inkopen te verwachten? Wanneer wordt het op de website van PIANOo geplaatst? Hoe wordt zeker gesteld dat de Rijksoverheid en de lokale overheden dit inkoopkader daadwerkelijk gaan gebruiken, zo willen de leden van de PvdA-fractie weten?

4. Transport en energie

4.1. Algemeen

De leden van de fractie van de SP vinden het een gemiste kans om geen gebruik te maken van de mogelijkheid die de richtlijn geeft om aanvullende maatregelen te nemen om de toegang tot het net te vergemakkelijken voor elektriciteit die wordt opgewekt uit hoogrenderende kleinschalige en micro-warmtekrachtkoppelingseenheden. De leden vinden de opmerking dat »reeds aan de vereisten van de richtlijn wordt voldaan door algemeen vast te stellen dat bijzondere eisen voor WKK niet noodzakelijk zijn» te kort door de bocht. Het is immers een nationale vertaling, waarbij dit een keuze kan zijn. Graag ontvangen deze leden een toelichting hierop.

De leden van de SP-fractie zien net als de regering het belang van een strenge toezichthoudende rol van de Autoriteit Consument en Markt (ACM). Toezichthouden is een ding. Handhavend optreden een ander. Welke doorzettingmacht heeft de ACM als het gaat om energie-efficiency. Op welke zaken die niet worden nageleefd kan de ACM optreden en met welke sancties?

5. Meten en factureren van energie

5.3. De prijs van de ter beschikking gestelde meter

Is er niet nu reeds een maximumtarief voor de ter beschikking gestelde (slimme) meter, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

5.4. De slimme meter

Is de lijst met energiemanagementsystemen voor de consumentenpoort P1 en andere relevante informatie niet reeds nu verplicht bij de installatie van de slimme meter, zo vragen de leden van de PvdA-fractie? Zo nee, kan de regering dan aangeven waarom niet?

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen of de «slimme meter» in de toekomst mogelijk overbodig wordt, aangezien nu al huizen worden gerenoveerd of gebouwd met «nul op de meter».

5.5. Factureringsinformatie

In het Besluit kostenoverzicht energie kan worden geregeld dat voor de verstrekking van een factuur en/of verbruiksoverzicht geen kosten in rekening mogen worden gebracht. Waarom kan niet nu al worden besloten om hiervoor geen kosten in rekening te brengen, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

De leden van de fractie van de ChristenUnie lezen dat het begrip «energiekostenraming» wordt toegevoegd aan verschillende wetten, welke bijvoorbeeld voortvloeit uit artikel 10 van de Richtlijn. De regering wil geen gedetailleerde informatieverplichtingen voorschrijven. Genoemde leden vragen wat dit wettelijke begrip inhoudt, aangezien geen omschrijving wordt gegeven in de wet. Verwezen wordt naar het Besluit kostenoverzicht energie. Wat zullen de minimumeisen zijn aan de energiekostenraming? Voor welke periode geldt deze raming bijvoorbeeld?

5.6. Kosten van toegang tot meetgegevens

Wat wordt bedoeld met kosten van een derde partij in het kader van artikel 11 van de richtlijn, zo vragen de leden van de PvdA-fractie?

6. Regeldruk

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen de regering bij de toename in lastendruk onderscheid te maken naar omvang van bedrijven. Wat is de toename van de lastendruk voor het MKB? Hebben energiecoöperaties met toename van regeldruk te maken?

III. Transponeringstabel

Bij de diverse artikelen (bijvoorbeeld artikel 8, zevende lid en artikel 14, zevende lid) in de transponeringstabel wordt verwezen naar implementatie in het Activiteitenbesluit milieubeheer. De leden van de SP-fractie worden graag ingelicht op welke wijze en op welk moment hierin wordt voorzien.

Overig

De leden van de VVD-fractie vragen de regering tot slot wat de (juridische) status is van deze implementatiewet en de energie-efficiëntierichtlijn na 31 december 2020. Blijft de cumulatieve besparingsdoelstelling uit de richtlijn dan juridisch van kracht? Zo ja, tot wanneer blijft die dan van kracht? Verwacht de regering dat er aanvullend beleid nodig is als eindverbruikers na 2020 toch een keer meer energie dreigen te verbruiken

dan bepaald met deze wet? Wat vindt de regering daarvan, gelet op het verwachte afschaffen van energiebesparingsdoelen in het nieuwe energie- en klimaatpakket?

De voorzitter van de vaste commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de vaste commissie,
Peen